

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 02.05.2023

Vår ref.: 202000584-25 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Åsen transformatorstasjon. Godkjenning av detaljplan

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til deres epost datert 08.07.2022 med oversendelse av detaljplan (tidligere kjent som miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)), for Åsen transformatorstasjon ved Ringedalsvannet i Ullensvang kommune (NVE ref.: 202000584-5).

Vi viser videre til epost datert 21.02.2023 med oppdatert detaljplankart og søknad om endring av midlertidige riggområder (NVE ref.: 202000584-26). Endringsøknaden er nærmere omtalt nedenfor.

Vedtak

NVE godkjenner detaljplan for bygging av Åsen transformatorstasjon, slik det fremgår av epostene 08.07.2022 og 21.02.2023, i Ullensvang kommune, Vestland fylke.

Vilkår for godkjenning:

- Dere skal orientere oss om når anleggsarbeidet starter og når anlegget blir satt i drift. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser.
- Entreprenører skal gjøres kjent med detaljplan og dette vedtaket.
- Eventuell sprengsteinssøl i terreng, skal samles inn og ryddes opp.
- For å kontrollere at vassdrag ikke blir forurenset som følge av avrenning fra masselager (deponi), skal Statnett etablere overvåkningsrutiner for å kontrollere at tiltakene fungerer som planlagt.
- Hull i en sprengsteinsfylling skal mettes med finere masser før det påføres toppmasser/vekstjord. Dette for å unngå at toppmasser vaskes ned i fyllingen ved regnskyll.
- Toppmasser skal ikke klappes, men legges rufsete tilbake for å legge til rette for naturlig revegetering
- Dersom dere avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- Det skal utarbeides en sluttrapport som sendes NVE innen ett år etter at anlegget er satt i drift. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i

samsvar med konsesjon, godkjent detaljplan og eventuelle endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen.

Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen datert 01.11.2019 post 10 (NVE ref.: 201841785-51).

Planen må være i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen.

NVE understreker at planen ikke skal fravikes uten vår godkjennelse. Planen gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. Vi kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

NVE kan følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

Vi gjør oppmerksom på at Statnett SF må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter. Statnett SF er også ansvarlig for å innhente andre eventuelle tillatelser etter annet lovverk.

Bakgrunn

Den 01.11.2019 ble Statnett meddelt konsesjon av NVE for å utvide eksisterende Åsen transformatorstasjon, som er lokalisert ved dammen for Ringedalsmagasinet i Ullensvang kommune, Vestland fylke.

Statnett orienterer i detaljplanen om at prosjektet har vært satt på pause i påvente av avklaringer mot lokal industri. Nå som Boliden Odda AS sin fabrikk i Odda har besluttet å utvide, er det nødvendig å øke transformeringskapasiteten mellom transmisjonsnettet og distribusjonsnettet for å dekke det økte kraftforbruket.

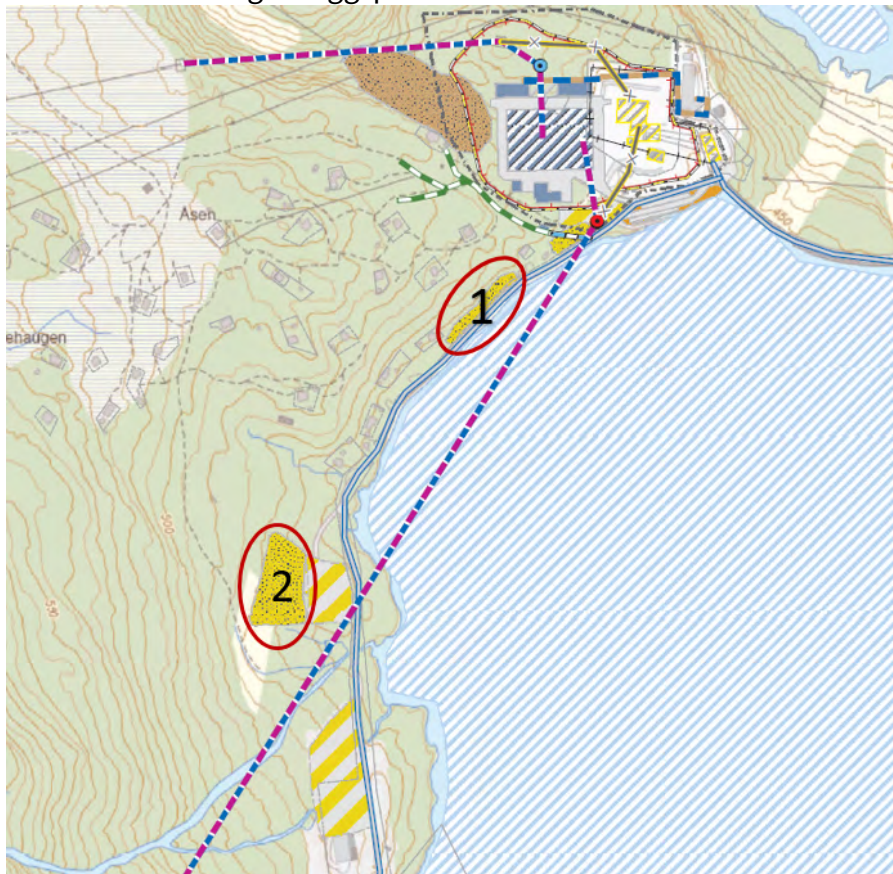
Eksisterende transformatorstasjon er en eldre stasjon. Statnett benytter derfor muligheten for å modernisere stasjonen samtidig som de øker kapasiteten.

Søknad om justert detaljplan (epost datert 21.02.2023)

I epost datert 21.02.2023 har Statnett søkt om endringer av midlertidige riggområder og midlertidig masselager fra den detaljplanen som var på høring i oktober 2022 (jf. figur 1):

1. Etablere et nytt midlertidig masselager. Denne var omtalt i tabell 5 detaljplanen, men ble ikke vist i kart.
2. Utvidelse av midlertidig anleggsplass.

Figur 1 viser omsøkte endringer i epost datert 21.02.2023

Statnett begrunner endringene med at massene blir transportert kortere og at det er vanskelig adgang til det opprinnelig planlagte deponiet lenger sør tilhørende Statkraft. Statnett vil derfor mest sannsynlig ikke ha behov for å ta i bruk det store midlertidige deponiet til Statkraft.

Høring

Detaljplan for Åsen transformatorstasjon ble sendt på høring 17.10.2022 til Ullensvang kommune, Vestland fylkeskommune, Statsforvaltaren i Vestland, Odda Energi nett, Statkraft Energi, Mattilsynet, Meteorologisk institutt, Tyssedal turn og idrettslag, Trolltunga AS og Inger Berg Løno. I tillegg sendte Statnett høringsbrevet til grunneiere, rettighetshavere og andre som blir berørt av tiltaket. NVE mottok den 25.10.2022 en bekreftelse på at Statnett hadde sendt MTA-planen til 44 grunneiere.

Frist for å komme med merknad til detaljplanen var 10.11.2022.

Når det gjelder justeringen omsøkt i epost datert 21.02.2023, orienterer Statnett at denne er forelagt Åsen Vel hytteforening og Statkraft. Det har ikke kommet noen innspill til endringen. Øvrige høringsinstanser orienteres om justeringen med kopi av dette vedtaket.

Innkomne merknader

NVE har mottatt fire merknader til detaljplan for Åsen transformatorstasjon. Disse er sammenfattet under. Det er kun tema som er relevant for detaljplanen som er sammenfattet. Statnett har kommentert merknadene, og deres kommentarer er gjengitt i kursiv under den aktuelle merknaden.

Ullensvang kommune (25.11.2022) ble behandlet i utvalg for samfunn, plan og næring, hvor følgende ble enstemmig vedtatt:

«Ullensvang kommune rår til at Norges vassdrags- og energidirektorat godkjenner MTA-planen til Statnett for Åsen transformatorstasjon på følgende vilkår:

- 1. Kommunen ynskjer ikkje deponi i Ringedalsvatnet. MTA-planen gjev for lite informasjon om dette, og har heller ingen vurderingar for natur- og miljøkonsekvensar for ei slik utfylling.*
- 2. Kommunen skal varslast når Skjeggedalsvegen vert stengt i anleggsperioden.*
- 3. Terrenget skal settast i stand ved bruk av stadeigne massar og naturleg revegetering når anleggsverksemda er avslutta.*
- 4. Dersom overskotsmassane tillet det, skal ein sjå på moglegheita for utbetringstiltak i nærleiken»*

Kommentar fra Statnett:

Ringedalsvatnet inngår i damanlegget Ringedalsdammen, og fungerer som magasin for Oksla kraftverk. Vannet er etter vannforskriften å regne som en sterkt modifisert vannforekomst, jf. vannforskriften § 5. Byggingen av stasjonen vil gi ett masseoverskudd, og Statnett har behov for å deponere massene lokalt for å minimere transport over Ringedalsdammen.

NVE viser i deres bakgrunn for vedtak (side 40) at ifølge Vann-Nett er Ringedalsvatnet en sterkt modifisert vannforekomst med miljøtilstand dårlig økologisk potensial. Påvirkningen er vannkraft. NVE mener at en begrenset utfylling av vannet med steinmasser ikke vil gi noen ytterligere konsekvenser for vannmiljøet. Statnett orienterer i epost datert 27.04.2023 at de i epost datert 21.02.2023 har søkt endringer for midlertidig lagring av masser, som gjør at det er liten sannsynlighet for at Statkraft sitt deponi ved Ringedalsvatnet skal brukes.

Det skal gjøres tiltak for å unngå forurensing ut fra anleggsområdet. For å unngå avrenning til Ringedalsvatnet vil det etableres et fordrøyningsanlegg med sedimentasjonsbasseng og permeabel duk. Vann ut fra anleggsområdet skal føres via bassenget i byggefasen. I tillegg skal siltgardin i Vetlavatnet vurderes under anleggsfasen.

Statnett vil holde jevnlig dialog med Ullensvang kommune og Åsen Vel.

Statsforvaltaren i Vestland (11.11.2022) vurderer at Nye Åsen transformatorstasjon vil ha stor samfunnsverdi. Tiltaket er planlagt på eller nær eksisterende inngrep. Vilkår i konsesjonen om å istandsette området i tråd med moderne prinsipper, og at fasaden skal tilpasses lokale forhold, anser Statsforvaltaren som fulgt opp i planen. Vi legger til grunn at nye naturinngrep blir avgrenset så langt som råd.

Statsforvaltaren viser til at det er planlagt mellomagring av masser på et eksisterende deponi ved Ringedalsvatnet, som kan medføre inngrep i kantvegetasjonen. Forutsatt at det blir lagt til rette for at vegetasjonen kan komme tilbake etter anleggsarbeidet, er det ikke behov for noen ytterligere avklaring etter vannressurslova §11.

Det er planlagt tiltak for å unngå avrenning fra massedeponiet, slik det er lagt føringer for i konsesjonen. Statsforvaltaren har avklart med Statnett at arbeidet ikke trenger tillatelse etter forurensingsloven, men at Statnett skal sende inn meldeskjema om det midlertidige steinknuseverket før oppstart.

Kommentar fra Statnett:

Statnett forholder seg til det ovennevnte, og vil søke tillatelse for det planlagte knuseverket.

Vestland fylkeskommune (17.11.2022) ved seksjon for kulturarv har vurdert saken som regional kulturmiljømyndighet. Fylkeskommunen ønsker nærmere dialog omkring villaen i Skjeggedalen som er planlagt at skal rives. Kraftmuseet har en egen nettside om villaen: <https://www.kraftmuseet.no/skjeggedal/villaen-i-skjeggedal>. Fylkeskommunen ber om at NVE tar initiativ til et møte med fylkeskommunen, der også Kraftmuseet.

Kommentar fra Statnett:

Statnett skal ikke rive Villaen. Det er (kun) en hytte midt inne på stasjonstomten som blir revet.

Åsen Vel (09.11.2022) anser seg som berørt av anleggsarbeidet, og forventer å bli informert under anleggsarbeidet. De viser blant annet til at Åsen Vel er en av de store brukerne av Skjeggedalsveien og forventer derfor å bli kontaktet vedrørende detaljert trafikkplan som oppdateres løpende (jf. kap. 6.6.3 i MTA).

Åsen Vel informerer om at de for få år siden brukte betydelige pengebeløp og egeninnsats på å opparbeide og vedlikeholdt en sti fra parkeringen opp til hyttefeltet. Stien går over Statkraft sin eiendom, men opparbeidelsen er gjort etter tillatelse fra Statkraft. Åsen Vel forventer at denne stien ikke blir brukt av Statnett, utover at det som er nødvendig logistikk. Åsen Vel har ikke mottatt detaljert plan som viser hvordan den nye parkeringsplassen vil bli, selv om velforeningen flere ganger har etterlyst en slik plan. Svaret har vært fra Statnett at en slik detaljert plan ville komme i MTA-planen. En slik detaljert plan kan ikke Åsen Vel se at Statnett har tatt med i MTA. I forbindelse med sprengningsarbeid, opplyser ikke MTA om det er nødvendig å stenge sti og parkeringsplass. Vellet er også opptatt av at det varsles med tilstrekkelig med tid slik at hyttenaboer kan komme seg gjennom området før sprenging skjer.

Åsen Vel savner at det ikke er satt noen grenser for støy i MTA. De viser også til at anleggsarbeid ifølge MTA generelt skal unngås i perioden 23.00 – 07.00 alle dager i nærheten av boligområder, med unntak av søndager og helligdager hvor anleggsaktivitet ikke er tillatt. Åsen Vel viser til at ifølge arbeidsmiljøloven er nattarbeid mellom klokken 21:00 og 06:00, og ordinær dagtid er fra 06:00 til 18:00. Åsen Vel viser også til at Statnett i konsesjonssøknaden skrev følgende: «Som avbøtende tiltak kan restriksjoner på tidsrom for anleggsaktivitet fastsettes i MTA-plan, så fremt det lar seg gjennomføre innenfor gitte fremdriftsplaner. Dette vil være særlig viktig i høysesong for friluftsliv og reiseliv». Åsen Vel mener dette ikke er fulgt opp i MTA.

Når det gjelder støy fra knuseverket, er det i MTA beskrevet at dette vil foregå høsten 2023 over 1 til 3 måneder, med normal arbeidstid 07:00 til 19:00, men ikke etter kl. 16 på fredag eller i helgene. Ettersom september er en feriemåned for mange, ber Åsen Vel om at arbeidet stanses kl. 16.00 hver dag i september. For øvrige ukedager ber de om at arbeidstiden stanses klokken 18:00.

Åsen Vel viser til at det i MTA går fram at det ikke planlegges bruk av helikopter, men at det kan skje om det oppstår behov. MTA sier ingenting om begrensninger i flytider. Åsen Vel mener det bør settes en begrensning mandag – fredag kl.: 09:00-16:00, utenom helligdager.

Det er ni private grunnvannsbrønner fordelt på 11 hytter i området. Velforeningen forutsetter at Statnett, på Statnetts regning, sørger for å borre nye brønner, hvis det skulle være nødvendig. Vellet mener dette bør spesifiseres i en tillatelse fra NVE. Vellet påpeker også at Statnett tidligere har lovet Åsen Vel å bekoste en trelavo/grillhytte som et kompensierende tiltak, men at Statnett nå kun vil dekke deler av utgiften.

Kommentar fra Statnett:

Statnett har hatt god dialog med Åsen Vel og planlegger videre dialog under anleggsarbeidet. Byggeleder vil være stasjonert på Åsen under byggingen. Statnett og Åsen Vel har hatt flere møter i 2022.

Statnett vil flytte / legge om nevnte stien som Vellet har vedlikeholdt fra parkeringen opp til hyttefeltet. Utover dette er det ikke planlagt at Statnett skal bruke stien. På generelt grunnlag informerer Statnett at dersom de forårsaker en skade i forbindelse med anleggsvirksomheten skal skaden utbedres eller erstattes. Dette gjelder også eventuell skade på brønn, eller dersom folk mister vannet.

Når det gjelder støyende arbeid vil Statnett holde jevnlig dialog med Ullensvang kommune og Åsen Vel. Statnett viser til informasjonsmøtet 08.11.22 med Åsen Vel, hvor det ble presisert at det i praksis sjelden vil forekomme støyende arbeid etter kl 19. Men dersom entreprenøren blir forsinket eller spesielle situasjoner oppstår så er det viktig at Statnett har fleksibilitet og mulighet til å jobbe senere, dvs. etter kl. 19. Når det gjelder helikoptertrafikk, vil berørte informeres dersom det skulle bli aktuelt. Eventuell helikoptertrafikk vil være i en svært begrenset periode (et par uker) i forbindelse med omlegging av ledninger.

Anleggsarbeidet med knuseverket er planlagt til høsten 2023, men p.t. er det er ikke inngått kontrakter med utførende entreprenør og dermed for tidlig for nærmere detaljer.

SMS-varsling i forkant av sprengning vil bli et tilbud til den enkelte. Det er entreprenøren som utfører sprengningsarbeid og varsling, i henhold til gjeldende forskrift. Statnett viser også til informasjonsmøtet 08.11.22 med Åsen Vel. Her ble det presisert at området blir sperret av en kort periode før og under hver sprengning. Vakhold for å ivareta sikkerhet med avsperringer, stengte stier med videre, gjør entreprenøren rett før hver sprengning. Det kan bli flere sprengninger hver dag.

Parkeringsplassen er bare vist som en del av situasjonsplanen og er ikke detaljert ut i konsesjonsøknaden, men det er opplyst til Åsen Vel på møtet 08.11.22 at arealet på den nye parkeringsplassen er ca. 1000m², noe som er betydelig større enn dagens parkering. Etter Statnetts vurdering blir parkeringsforholdene betydelig bedre enn dagens situasjon. Parkeringsplassen blir også asfaltert av Statnett, noe som er en standardheving fra dagens parkering.

Når det gjelder innspill om lavvo, viser Statnett til møtet 08.11.22 der dette ble diskutert.

NVEs vurderinger

Formålet med en detaljplan er å sikre at det tas hensyn til miljø og landskap ved bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på informasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

Detaljplanen som Statnett har utarbeidet for Åsen transformatorstasjon beskriver hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres på en god måte. I dette kapitlet vil vi kun gå gjennom om detaljplanen svarer på vilkårene satt i anleggskonsesjonen, og gjøre en vurdering av de øvrige temaene i detaljplanen hvor det er ytterligere behov for avklaring fra NVE. NVE forutsetter at Statnett ved anleggsarbeidet sørger for at entreprenøren følger beskrivelsen i detaljplanen, og vi mener det ikke er nødvendig å gjøre en vurdering av alle temaene som detaljplanen beskriver.

Koordinering

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«MTA skal beskrive og drøfte mulig koordinering av anleggsarbeidet mellom Odda Energi og Statnett.»

I detaljplanen opplyses det om at Statnett og Odda Energi har avholdt planleggingsmøter og at en legger opp til å fortsette dialogen med hverandre videre i prosjektet. Det er imidlertid mye anleggsvirksomhet som skal foregå ved Åsen transformatorstasjon, i tillegg til at begge parter har planer om å benytte samme riggplass ved idrettsplassen i Tyssedal. Det vil derfor være lite anleggsaktivitet som vil gå parallelt, men partene har etablert en samarbeidsavtale.

Når det gjelder Odda Energi sine MTA-planer for oppgradering av regionalnettet i området, så er status for denne at NVE godkjente MTA-planen den 14.09.2022 og at Odda Energi startet anleggsarbeidet den 03.10.2022.

NVE konstaterer at det ikke vil være mulig å gjennomføre parallelt anleggsaktivitet for Statnett og Odda Energi sitt anleggsarbeid på Åsen, på grunn av begrenset areal til riggplass. NVE understreker allikevel viktigheten av god dialog. Dette gjelder spesielt i arbeidet med opparbeidelse av areal og lagring av masser ved istandsetting.

Fasade

I anleggskonsesjonens post 10 er det satt følgende vilkår:

«Endelig fasade for kontrollbygget og lager/garasjebygget skal beskrives og vises på skisser. Bygget skal tilpasses lokale forhold, og det skal benyttes materiell og farger som gir bygget et dempet uttrykk.»

I detaljplanenes kapittel 6.2.8 går det fram at kontrollhuset får en grunnflate på 430 m² og et lager med grunnflate på inntil 120 m². En arkitekt i Sweco har på oppdrag fra Statnett gjort en vurdering av farger og materialvalg, og landet på at mørkgrå farge vil gli best inn i dette området med gråfjell og vegetasjon, særlig i regnvær og på gråværsdager. Fargen på vinduskarmer, dører med videre vil også males i ulike gråtoner. I detaljplanens vedlegg 2 er det skisser av hvordan kontrollbygget og lageret vil se ut. Statsforvaltaren i Vestland har vurdert at vilkår i konsesjonen om at fasaden skal tilpasses lokale forhold, er fulgt opp i planen.

NVE mener det er bra at Statnett har gjort en konkret vurdering av farge- og materialvalg, og vurderer at konsesjonens vilkår er ivaretatt.

Transport mellom Tyssedal og Åsen

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Hvordan transport mellom Tyssedal og Åsen kan gjennomføres slik at ulempene for andre brukere reduseres.»

I detaljplanens kapittel 6.2.2 er det beskrevet hvordan transport skal gjennomføres for å redusere ulempene for andre brukere. Det vil blant annet bli etablert et knuseverk og permanent masselager ved den nye transformatorstasjonen for å redusere omfanget av massetransport. Etter avtale med kommunen vil det også bli etablert 4 eller 5 nye møteplasser langs Skjeggedalsveien som er tungt trafikkert i sommerhalvåret. I tillegg planlegges trafikkdirigering. Ullensvang kommune, har i sin uttalelse bedt om å bli varslet når Skjeggedalsvegen blir stengt i anleggsperioden. Til dette har Statnett kommentert at de vil ha jevnlig dialog med Ullensvang kommune. NVE legger dette til grunn.

NVE vurderer at detaljplanen har ivaretatt vilkåret i konsesjonen.

Varslingssystem ved sprengningsarbeider

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Det skal etableres et varslingssystem slik at hyttenaboer og andre berørte parter får informasjon i god tid i forkant av sprengningsarbeider. Dette skal beskrives i planen.»

I detaljplanens kapittel 6.6.6 er det beskrevet at sprengningsarbeid varsles ved sirene og at hyttenaboer og andre berørte parter vil få tilbud om sms-varsling. Åsen Vel har kommentert at de også anser seg som berørt av anleggsarbeidet, og forventer å bli informert under anleggsarbeidet, også utover varsling av sprengningsarbeidet. Til dette kommenterer Statnett at de har hatt god dialog med Åsen Vel gjennom flere møter i planleggingen og vil fortsette videre dialog under anleggsarbeidet. Byggeleder vil være stasjonert på Åsen under byggingen.

NVE vurderer detaljplanen ivaretar vilkåret satt i konsesjonen.

Støv fra anleggsarbeid og transport

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Støv fra anleggsarbeid og transport, og eventuelle behov for tiltak som hindrer støvspredning.»

I detaljplanens kapittel 6.6.5 er det beskrevet hvilke tiltak som iverksettes for å hindre støvspredning i områder nær bebyggelse.

NVE vurderer detaljplanen ivaretar vilkåret satt i konsesjonen.

Støy fra anleggsarbeidet

Åsen Vel etterlyser grenser for støy. I detaljplanen er det beskrevet at anleggsarbeid generelt skal unngås i perioden 23:00 – 07:00 alle dager i nærheten av boligområder, med unntak av søndager og helligdager hvor anleggsaktivitet ikke er tillatt. Åsen Vel viser til at ifølge arbeidsmiljøloven er nattarbeid definert i tidsrommet mellom kl. 21:00 – 06:00, mens ordinær dagtid er kl. 06:00 – 18:00.

Når det gjelder støy fra knuseverket vil arbeidet ifølge detaljplanen foregå høsten 2023 over 1 til 3 måneder, med normal arbeidstid 07:00 til 19:00, men ikke etter kl. 16 på fredag eller i helgene. Åsen Vel om at arbeidet stanses kl. 16:00 hver dag i september, ettersom september er en feriemåned for mange. For øvrige ukedager ber Åsen Vel om at arbeidstiden stanses kl. 18:00.

Statnett har kommentert at de vil ha jevnlig dialog med Ullensvang kommune og Åsen Vel om støyende arbeid. I praksis vil det sjeldent forekomme støyende arbeid etter kl. 19:00, men dersom entreprenøren blir forsinket eller spesielle situasjoner oppstår så er det viktig at Statnett har fleksibilitet og mulighet til å jobbe senere, dvs. etter kl. 19.

NVE viser at Statnett i detaljplanen skriver at støy normalt ikke skal overstige anbefalte nivåer beskrevet i retningslinje for støy i arealplanleggingen, T-1442. NVE legger dette til grunn. Dersom det er behov for å søke dispensasjon, skal Statnett søke rette forurensningsmyndighet.

Arealbruk

I anleggskonsesjon for Åsen transformatorstasjon, er det også gitt tillatelse og ekspropriasjonstillatelse til å etablere/oppgradere permanente anleggsveier/riggplasser/permanent masselager.

I detaljplankartene vises veier, midlertidige riggplasser, parkeringsplasser, midlertidige masselager og det permanente masselageret, som skal benyttes i anleggsarbeidet. Ved opparbeidelse av areal mener NVE at vegetasjonsrydding, mellomlagring av masser i ranker og separering av ulike massefraksjoner er viktig for hvor godt man vil lykkes med arrondering og istandsetting av inngrepene. I praksis kan det være utfordrende å holde toppmassene adskilt fra øvrige masser. Vi vil derfor oppfordre Statnett, i samarbeid med entreprenør, til å ha fokus på hvordan toppmassene kan mellomlagres for å redusere sannsynligheten for sammenblanding med andre masser.

I forbindelse med sprenging anbefaler NVE at det gjøres tiltak for å hindre at sprengstein ikke kommer på avveie. Et tiltak kan eksempelvis være at det skal benyttes matter ved sprengning. Eventuelt sprengsteinssøl i terreng, skal samles inn og ryddes opp. NVE vil sette vilkår om dette. Dersom sprengsteinssøl finnes i et område utenfor rekkevidden til gravemaskin/kran, skal oppryddingen gjøres manuelt, og på en slik måte at arbeidet i seg selv ikke setter varige spor i terrenget.

Ullensvang kommune har i sin uttalelse påpekt at terrenget må settes i stand med bruk av stede egne masser og naturlig revegetering når anleggsvirksomheten er avslutta. Statsforvaltaren i Vestland har vurdert at vilkår i konsesjonen som gjelder istandsetting i tråd med moderne prinsipp, er fulgt opp i planen. NVE er enig i vurderingen til Statsforvaltaren, men i forbindelse med istandsetting/arrondering understreker NVE viktigheten av å få til overganger som er så likt tilgrensende terreng som mulig.

Statsforvaltaren legger til grunn at nye naturinngrep blir avgrenset så langt som råd. NVE støtter dette. Vi gjør også oppmerksom på at permanent arealbruk som ikke omfattes av konsesjonen, og som ikke er nødvendig i driftsfasen, må omsøkes etter annet lovverk. Dette blir nærmere omtalt nedenfor.

Parkeringsplass og permanente veier

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Statnett skal opparbeide en ny parkeringsplass ved transformatorstasjon på Åsen som erstatning for eksisterende parkeringsplass.»

Det går fram av detaljplanen at opparbeidet areal ved innkjøring til transformatorstasjonen vil bli tilrettelagt for parkering som erstatning for dagens parkeringsplass. Dagens sti fra parkeringsplass og fram til hyttefelt, vil Statnett legge om.

Statnett orienterer om at fram til ny parkeringsplass er etablert, vil en kunne benytte eksisterende parkering og tilkomst. Åsen Vel savner en mer detaljert plan som viser den nye parkeringsplassen. Til dette har Statnett kommentert at den nye parkeringsplassen vil bli ca. 1000 m², noe som er betydelig større enn dagens parkering og at den nye parkeringsplassen vil bli asfaltert, som er en heving i standard sammenlignet med dagens parkering.

Ut over opparbeidelse av areal til transformatorstasjonen og parkeringsplass, går det fram av detaljplanen at det er svært begrenset behov for oppgradering/nybygging av veger og annet permanent arealbruk. NVE minner om at det er viktig at veger og annen permanent arealbruk anlegges på en måte som ikke endrer de hydrologiske forholdene ovenfor og nedenfor inngrepet.

Kjørespor

Etter det NVE forstår, er det svært begrenset behov for terrengtransport i anleggsperioden, ettersom anleggsarbeidet skal foregå nær Åsen transformatorstasjon. Men noe terrengtransport vil det være behov for ved at de to eksisterende endemastene som går inn til dagens Åsen transformatorstasjon skal rives og erstattes med to nye endemaster inn til nye Åsen transformatorstasjon. Terrengtransporten vil i hovedsak innebære transport av gravemaskin og annet utstyr fram til mastepunktene.

NVE konstaterer at konsesjonær har rett til å ta seg fram i kraftledningstraseen innenfor rettighetsbeltet. Vi påpeker at kjørespor er midlertidig arealbruk som skal istandsettes etter bruk. Som detaljplanen beskriver, skal terrengskader i områder med dårlig bæreevne og slitestyrke skal forebygges. Eventuelle bløte kjørespor må forsterkes.

Riggplasser

Av detaljplanen går det fram at det skal opparbeides ett riggområde sør for stasjonen, i tillegg til et område hvor det midlertidig skal lagres masser. Begge arealene er vist i kart vedlagt detaljplanen.

Ved opparbeidelse og istandsetting av riggplasser legger NVE til grunn at konsesjonær følger prinsippene som er forklart i NVEs veileder for terrengbehandling. Som beskrevet i detaljplanen, er riggplassene midlertidig arealbruk som skal tilbakeføres til det opprinnelige etter bruk.

Dersom riggplassene skal endres til permanent arealbruk, må Statnett ha behov for arealet i driftsfase. Dersom grunneiere eller andre ønsker at areal som opparbeides som riggplasser skal beholdes permanent, men hvor Statnett ikke har behov for dette i driftsfasen, må det søkes kommunen i medhold av plan og bygningsloven. NVE ber om å bli holdt orientert med kopi av søknader, og eventuelle tillatelser.

Det er viktig at inngrep vurderes med tanke på naturfare, både om anlegget kan bli skadet av skred eller om anleggsarbeidene i seg selv kan utløse skred. Ved opparbeidelse av riggplasser, understreker NVE at det er viktig å gjøre nødvendige tiltak for å sørge for at de hydrologiske forholdene ikke blir påvirket.

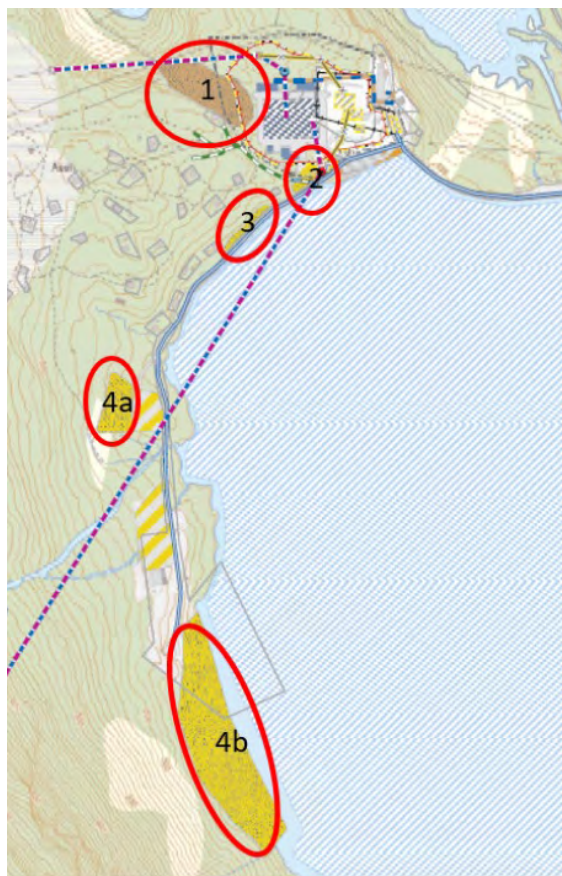
Masselager

Det vil bli et massoverskudd i prosjektet. For å redusere transportbehovet, vil massene mellomlagres/permanent lagres i masselager i nærområdet. Figur 2 viser oversikt over masselagre, og figur 3 viser plasseringen av de aktuelle masselagrene.

	Nr.	Totalt volum (m ³)	Andel sprengstein (m ³)	Andel løsmasser (m ³)
Permanent Hoveddeponi	1	33 900	14 100	19 800
Midlertidig lagring av vekstjord langs veg	3	2 500		2 500
Midlertidig lagring av løsmasser ved riggplass	2	10 900		8 500 (morene) 2 400 (vekstjord)
Midlertidig lagring (nytt område) Til erstatning for deponi ved Ringedalsvatnet.	4a	6 300	6 300	
Denne blir det mest sannsynlig ikke behov for: <i>Midlertidig lagring av sprengstein i Ringedalen deponi</i>	4b	6 300	6 300	

Figur 2 viser masselagrene som er omsøkt i prosjektet. Masselager nr. 1 er permanent, de øvrige er midlertidige.

Ullensvang kommune har i sin uttalelse kommentert at de ikke ønsker masselager i Ringedalsvannet, og påpeker at detaljplanen ikke gir noen informasjon om natur- og miljøkonsekvenser. NVE viser til at Statnett i sin søknad datert 21.02.2023 opplyser at de sannsynligvis ikke vil benytte det midlertidige masselageret ved Ringedalsvannet (4b). Grunnen til dette er blant annet at området har vanskelig tilkomst, fordi de må krysse utløpet til Ringedalen kraftverk. NVE er opptatt av at det ikke benyttes større areal enn strengt nødvendig, men dersom Statnett allikevel har behov for arealet, viser vi til at Statnett i anleggskonsesjonen ble meddelt tillatelse til å lagre masser i Statkraft sitt masselager ved Ringedalsvannet, og at virkningene ble vurdert i notatet «bakgrunn for vedtak». NVE viser for øvrig til at Statsforvaltaren i sin uttalelse har påpekt at mellomlagring av masser i Statkraft sitt masselager Ringedalsvatnet, kan medføre inngrep i kantvegetasjonen. Forutsatt at det blir lagt til rette for at vegetasjonen kan

Figur 3 viser hvor masselagrene er lokalisert

komme tilbake etter anleggsarbeidet, vurderer Statsforvaltaren at det ikke behov for noen ytterligere avklaring etter vannressurslova §11.

Detaljplankartet viser arealavgrensning for alle de aktuelle masselagrene. Ved opparbeidelse og istandsetting av midlertidige masselager, viser vi til omtale av riggplasser i avsnittet over. I detaljplanens vedlegg 4 er det lagt inn snitt-tegninger som viser hvordan det permanente masselageret skal se ut når massene er arrondert og istandsatt. I tillegg er det i detaljplanens avsnitt 6.2.9 gitt noen prinsipper for arrondering og istandsetting i området som har relativt store og rolige terrengformer.

Ved arronderingen av det permanente masselageret mener NVE det er viktig å forme massene slik at det etterligner tilgrensede terreng. Masselageret vil før påføring av vekstmasser være en sprengsteinsfylling. Vi understreker også viktigheten av at hullene i sprengsteinsfyllingen mettes med finere masser før det påføres toppmasser/vekstjord. Dette for å unngå at toppmasser vaskes ned i fyllingen ved regnskyll. NVE understreker at toppmasser ikke skal klappes, men legges rufsete tilbake for å legge til rette for naturlig revegetering. Dette gjelder også øvrig istandsetting.

Ullensvang kommune har også bedt om at dersom det er overskuddsmasser, ønsker kommunen å se på muligheter for å bruke disse til tiltak i nærområdet. NVE påpeker at dette krever en tiltalelse etter plan og bygningsloven.

Skogrydding

I konsesjonens post nr. 12, er det satt vilkår om trasérydding:

«Statnett skal så langt det lar seg gjøre opprettholde en vegetasjonsskjerm rundt transformatorstasjonen for å begrense den visuelle virkningen av denne.»

NVE viser til at temaet er omtalt detaljplanens tabell 2 og kapittel 6.2.6. I tillegg viser figur 8 en skisse av hvordan revegetering av dagens stasjonsområde kan gjøres ved å etablere en vegetasjonsskjerm. tillegg viser Detaljplanens vedlegg 5 «Skogryddeplan tekst og kart» omfang og prinsipper for skogrydding.

NVE legger til grunn at prinsipper omtalt i [NVEs veileder om skogrydding i kraftledningstraseer](#) også benyttes som verktøy i forbindelse med skogryddingen.

NVE konstaterer at det må gjennomføres skogrydding som sikrer drift av anlegget og at dette innebærer et skogfritt belte på tre meter på begge sider av stasjonsgjerdet. Vi vurderer at detaljplanen ivaretar vilkåret i konsesjonen.

Visuelle virkninger

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Hvordan stasjonsområdet, vei, parkering og massedeponi skal utformes og istandsettes slik at de visuelle virkningene blir minst mulig. I dette inngår at Statnett skal så langt det lar seg gjøre skal opprettholde en vegetasjonsskjerm rundt transformatorstasjonen.»

I detaljplanens kapittel 6.5 er det gjort en oppsummering av hvilke tiltak som er gjort for å redusere de visuelle virkningene. NVE vurderer at Statnett har beskrevet tiltak for å redusere visuelle virkninger så godt det lar seg gjøre, men vi konstaterer at størrelsen på anlegget tilsier at Åsen transformatorstasjon fortsatt vil være godt synlig i landskapet. NVE påpeker at det også er viktig at utførende entreprenør mestrer å arrondere og forme massene på en måte som gjør at det ser naturlig ut og likt som tilgrensende terreng, så vil også dette være et tiltak som reduserer visuelle virkninger.

NVE mener at detaljplanen ivaretar vilkåret satt i konsesjonen.

Naturmangfold

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen i NVEs notat «bakgrunn for vedtak» datert 01.11.2019. NVE gjorde den 14.03.2023 et søk i Naturbase, og det fremgår ingen nye registreringer for naturmangfold som er av viktig verdig innenfor området som vil bli berørt av anleggsarbeidet. NVE mener vurderingene bygger på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og er tilstrekkelig konkrete og dekkende for tiltaket.

NVE mener vurderingene bygger på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og er tilstrekkelig konkrete og dekkende for tiltaket.

Fremmede arter

Flytting av jordmasser kan medføre spredning av fremmede arter uten at man er klar over det. I detaljplanen opplyses det at anleggsmaskiner skal rengjøres før og etter bruk i Åsen for å unngå spredning av fremmede arter, sykdommer med videre. NVE minner om at Statnett må følge kravene i forskrift om fremmede arter som gjelder å unngå spredning av fremmede arter. Skal man unngå å spre fremmede arter, forutsetter det at fremmede arter er kartlagt for de områdene som vil berøres av anleggsarbeidet og at det gjøres nødvendige tiltak dersom fremmede arter blir avdekket.

NVE påpeker at det er viktig at anleggsarbeidet planlegges slik at man unngår eventuell spredning av fremmede arter, og vi legger til grunn at Statnett gjennomfører nødvendige tiltak for å hindre spredning av eventuelle fremmede arter (jf. forskrift om fremmede organismer § 24).

Avrenning til vassdraget

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Hvordan avrenning fra massedeponi til vassdraget skal unngås.»

I detaljplanens kapittel 6.7.2 er det beskrevet tiltak for å hindre forurenset avrenning fra hoveddeponiet til reservedrikkevannskilden Vetlavatnet. Det er blant annet planlagt et permanent sedimentasjonsbasseng (vist i detaljplankartet). Det er også beskrevet tiltak for å hindre avrenning fra det midlertidige deponiet til Ringedalsvatnet.

Statsforvaltaren viser til at det i konsesjonen er satt føringer for å unngå avrenning fra massedeponiet, og skriver i sin uttalelse at de har avklart med Statnett at arbeidet ikke

trenger en egen tillatelse etter forurensingsloven. Men Statnett skal sende inn meldeskjema om det midlertidige steinknuseverket før oppstart.

For å kontrollere at vassdrag ikke blir forurenset som følge av avrenning fra deponiene, skal Statnett etablere overvåkningsrutiner for å kontrollere at tiltakene fungerer som planlagt. NVE vil sette vilkår om dette.

Drikkevann

Åsen Vel påpeker at det er ni private grunnvannsbrønner fordelt på 11 hytter i området. De forutsetter at Statnett sørger for å bore nye brønner, hvis det skulle være nødvendig.

Til dette svarer Statnett at dersom de forårsaker en skade i forbindelse med anleggsvirksomheten, vil skaden utbedres eller erstattes. Dette gjelder også eventuell skade på brønn eller dersom folk mister vannet.

NVE forutsetter at Statnett følger opp dersom det skulle være behov, og vi oppfordrer Statnett til å dokumentere vannkvaliteten på drikkevannet før anleggsarbeidet påstarer.

Naturfare

Naturfare er ikke omtalt i detaljplanen. NVE konstaterer at transformatorstasjonen ligger utenfor aktsomhetsområder for skred (kilde: NVE Atlas). Vi vil imidlertid påpeke at aktsomhetskart fra NVE Atlas er basert på en teoretisk modell for vurdering av skred, og at de reelle fareområdene for skred kan ha annen utstrekning.

NVE minner om at det er konsesjonærs ansvar at den reelle skredfaren ivaretas i planleggings-, anleggs- og driftsfasen, og at anlegget ikke øker faren for skred eller flom mot tredjepart.

Kulturminner

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Konsesjonæren skal avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 før miljø-, transport- og anleggsplanen blir godkjent.»

I detaljplanens kapittel 5.2.2 opplyses det at Hordaland fylkeskommune (nå Vestland fylkeskommune) ikke har sett behov for å gjennomføre §9 registreringer fordi potensiale for nye funn er lavt. Ringedalsdammen er registrert som kulturminne. Dammen skal hensyntas slik at murverket ikke blir skadet eller skjemet.

NVE vurderer at detaljplanen ivaretar konsesjonens vilkår om kulturminner.

Friluftsliv

I anleggskonsesjonens post nr. 10 er det satt følgende vilkår:

«Hvordan Statnett skal sørge for at hytteeierne og brukerne av skiløypene har tilgang til disse i anleggsperioden.»

I detaljplanens kapittel 6.6.1 opplyser Statnett at de vil etablere ny parkeringsplass tidlig i anleggsfase og justere trasé for skiløypen ved nye Åsen transformatorstasjon. Dette er også vist i detaljplankartet.

NVE vurderer at detaljplanen ivaretar konsesjonens vilkår om friluftsliv.

Riving av eksisterende anlegg

I anleggskonsesjonens post nr. 14 er det satt følgende vilkår:

«Eksisterende stasjonsanlegg ved Åsen skal rives senest ett år etter idriftsettelsen av ny transformatorstasjon.

Det skal lages en plan for rivingen av ledningene. Planen skal forelegges NVE før arbeidene igangsettes, og den skal inngå i miljø-, transport- og anleggsplanen.»

I detaljplanens tabell 2 går det fram at en egen detaljplan for rivingen vil bli forelagt NVE på et senere tidspunkt.

NVE konstaterer at post 14 i anleggsplanen ikke er oppfylt.

Konklusjon

NVE vil med de vilkårene og forutsetningene som er gitt i dette vedtaket, godkjenne Statnett SF sin detaljplan som gjelder bygging av en ny transformatorstasjon i Åsen, Ullensvang kommune.

Sluttrapport

NVE kan følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10. Som et ledd i oppfølging av anlegget vil NVE stille krav om at det skal utarbeides en sluttrapport, som sendes NVE innen ett år etter at anlegget er satt i drift. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent detaljplan og eventuelle endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. [Mal for sluttrapport finnes på nve.no](http://nve.no). NVE arbeider stadig med oppdatering av malen, så vi anbefaler at dere venter med å hente ut malen til dere skal i gang med å utarbeide sluttrapporten.

Tidsfrist for opprydding og istandsetting av anleggsområdene er i konsesjonen satt til to år etter at anlegget er satt i drift. Dersom oppryddingen ikke er ferdig når sluttrapporten sendes inn, skal status og fremdrift for dette arbeidet rapporteres til NVE. NVE kan avslutte tilsyn i byggefasen på grunnlag av innsendt sluttrapport.

Tilleggsopplysninger som dere må være oppmerksomme på

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

Vi ber dere, så snart som mulig, om å orientere berørte grunneiere, rettighetshavere, gjenboere og naboer om dette vedtaket. Orienteringsbrevet finnes vedlagt, og vedtaket

skal følge orienteringen. Kopi av underrettingen med tilhørende adresseliste skal sendes til NVE.

Krav om internkontrollsystem (IK-system)

Internkontrollsystem for energianlegg gjelder fra 1.1.2019, NVE forutsetter at dette er på plass og at det følges opp.

Plan- og bygningsloven

For anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som har anleggskonsesjon etter energiloven, gjelder ikke plan- og bygningsloven (pbl) med unntak av kapittel 2 og 14. Det betyr at det for gjeldende anlegg verken er nødvendig med dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner eller kommunal byggesaksbehandling, jf. pbl § 1-3.

Når anlegget er ferdig bygget, skal kommunen få tilsendt kartdata i egnet kartformat med alle fysiske anlegg slik at kartdata på enkel måte kan gjøres tilgjengelig, jf. byggesaksforskriften (SAK 10) § 4-3, siste ledd.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

NVE minner om at anlegget er underlagt kraftberedskapsforskriften (FOR-2018-11-01-1641). NVE har ikke vurdert om tiltaket tilfredsstillers forskriftens krav.

Før anleggsarbeidet starter er tiltakshaver ansvarlig for å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se informasjon om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Inger Helene Waagaard Riddervold
Seniorrådgiver

Godkjent av Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Meteorologisk institutt

ODDA ENERGI NETT AS

Mattilsynet

FAGNE AS

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

TYSSEDAL TURN OG IDRETTSLAG

Inger Berg Løno

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

ULLENSVANG KOMMUNE

Trolltunga AS

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.